

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 lutego 2015 roku w sprawie z powództwa (...) Bank (...) S.A. we W. przeciwko E. W. o zapłatę, na skutek zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 10 kwietnia 2012 roku sygn. akt XVIII Nc 1434/12, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi uchyła nakaz zapłaty w całości oraz zasądza od E. W. na rzecz (...) Bank (...) S.A. we W. kwotę 3.564,92 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od kwoty 1.618,57zł za okres od dnia 4 października 2011 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając je w części, tj. w zakresie w jakim Sąd pomimo złożenia wniosku w trybie art. 320 k.p.c., nie rozłożył płatności zasądzonych od pozwanej na rzecz powoda świadczenia na raty. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania polegające na naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym poprzez ustalenie, iż rozważenie interesów obu stron procesu, w tym stanu majątkowego i rodzinnego pozwanej oraz stanu majątkowego powoda nie przesądza o istnieniu szczególnego wypadku, który uzasadniałby rozłożenie płatności zasądzonych świadczenia na raty;
2. naruszenie prawa materialnego polegające na naruszeniu art. 320 k.p.c. poprzez odmowę jego zastosowania w sytuacji, w której prawidłowa ocena stanu majątkowego i rodzinnego pozwanej oraz stanu majątkowego powoda powinna skutkować jego zastosowaniem i w konsekwencji rozłożeniem płatności zasądzonych świadczenia na raty.

W konkluzji wskazanych zarzutów pozwana wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie i rozłożenie płatności kwoty na comiesięczne raty w wysokości 80 zł, płatne do 10 – go dnia każdego miesiąca, przy czym będą one płatne, aż do wyczerpania całej kwoty zasądzonej należności głównej wraz z odsetkami, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, ewentualnie uchylenie orzeczenia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Pozwana wniosła również o nieobciążenie jej kosztami postępowania apelacyjnego z uwagi na jej złą sytuację majątkową oraz rodzinną oraz zasądzenie na rzecz pozwanej od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych. Pełnomocnik pozwanej wniósł również o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych, oświadczając, iż koszty te nie zostały zapłacone ani w całości, ani w części.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł między innymi o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Sąd pierwszej instancji przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe, na podstawie którego dokonał istotnych do rozstrzygnięcia sprawy ustaleń. Ustalenia te Sąd Okręgowy w Łodzi uznaje za prawidłowe i przyjmuje za własne.

Zarzuty apelacji sprowadzały się do wykazania niezgodności ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie, który w ocenie apelującej polegał na ustaleniu, że nie istnieją podstawy do zastosowania w niniejszej sprawie szczególnej zasady wyrokowania, określanej jako „moratorium sędziego” i rozłożenia na podstawie art. 320 k.p.c. zasądzonych w punkcie 1 wyroku świadczenia na raty.

W ocenie Sądu Okręgowego z powyższym stanowiskiem apelującej nie można się zgodzić. Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, oparte na wnioskach wywiedzionych z przeprowadzonego dotychczas postępowania, było

prawidłowe. Wbrew bowiem stanowisku apelującej Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż okoliczności niniejszej sprawy, a zwłaszcza ustalenia poczynione w zakresie odnoszącym się do sytuacji osobistej i majątkowej stron postępowania pozwalały na stwierdzenie, że w sprawie niniejszej nie zachodziły przesłanki do rozłożenia zasądzonej należności na raty.

Przypomnieć należy, iż w myśl art. 320 k.p.c. rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzonego świadczenia jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (tak np. Andrzej Jakubecki, Komentarz do art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX, 2013, a także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25 stycznia 2013 roku, I ACa 1080/12, LEX nr 1313300). Jak wnika z powyższego przepis ten ma charakter wyjątkowy, nie tylko procesowy, ale i materialnoprawny, rozłożenie na raty w istotny sposób bowiem rzutuje na kwestię realizacji zasądzonego świadczenia, wpływa również na zakres należnych wierzycielowi odsetek. Niewątpliwie „rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. ma ten skutek - wskazany w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r. (III PZP 11/70, OSNCP 1971, nr 4, poz. 61) - że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat” (tak SN w uchwale z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, OSNC 2007/10/147, OSP 2010/4/44). Jak się podkreśla, wyrok ten - przesuując termin spełnienia świadczenia przez zastąpienie terminu dotychczasowego terminami zapłaty poszczególnych rat - jednocześnie uchyla stan opóźnienia dłużnika, będącego wynikiem niespełnienia świadczenia w pierwotnym terminie.

Słusznie zatem Sąd Rejonowy zauważył, iż przy stosowaniu art. 320 k.p.c. rozważyć winny podlegać wszelkie okoliczności danej sprawy, zarówno dotyczące pozwanego, jak i powoda. Wprawdzie z reguły wchodzić będą w grę okoliczności leżące po stronie pozwanego, jego sytuacja majątkowa, finansowa, rodzinna, które czynią nierealnym spełnienie od razu i w pełnej wysokości zasądzonego świadczenia. Nie można jednak pomijać sytuacji samego powoda, wierzyciela uprawnionego do otrzymania zasądzonego świadczenia. Jego interes również powinien być bowiem brany pod uwagę przy rozkładaniu zasądzonego świadczenia na raty (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 16 kwietnia 2014 roku, V ACa 120/14, Lex nr 1506682, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 stycznia 2014 roku, V ACa 620/13, Lex nr 1428097).

W rozpoznawanej sprawie nie ulega wątpliwości, iż sytuacja osobista, rodzinna, finansowa jest na chwilę obecną trudna, co niewątpliwie doprowadziło do powstania zaległości. Jednakże zadeklarowana możliwość spłaty zadłużenia w ratach po 80 złotych miesięcznie doprowadziłaby do zbyt długiego okresu spłaty istniejącej zaległości pozwanej, co z kolei – jak słusznie zauważył Sąd I instancji byłoby sprzeczne z uzasadnionym interesem powoda. Pamiętać bowiem należy, iż przy rozkładaniu świadczenia na raty należy mieć zawsze na względzie interes wierzyciela, takie zaś ustalenie spłaty należnego powodowi świadczenia istotnie naruszałoby jego interes ekonomiczny przede wszystkim z tego względu, iż spłata świadczenia w tak niskich ratach w odniesieniu do w zasadzie wysokiej kwoty kredytu trwałaby zbyt długi okres.

Jednocześnie jak słusznie wskazał Sąd I instancji pozwana nie ma dochodów pozwalających na uznanie, iż będzie ona miała możliwość terminowego uiszczenia rat.

W takich okolicznościach postawa pozwanej deklarującej zamiar, a także gotowość dobrowolnego ratalnego spełnienia świadczenia na rzecz powoda oraz przeznaczenia na ten cel niewielkich środków, jakkolwiek zasługująca na pozytywną ocenę, w uznaniu Sądu nie gwarantuje jednakże dokonania przez pozwaną rzeczywistej spłaty kredytu, gdyż, jak powyżej wskazano, sytuacja apelującej, zarówno materialna jak i rodzinna, czynią uregulowanie tak znacznego zadłużenia nierealnym, nawet w przypadku rozłożenia tegoż świadczenia na raty. W ocenie Sądu Okręgowego dalsze przesuwanie terminu spełnienia świadczenia przez zastąpienie terminu dotychczasowego terminami zapłaty poszczególnych rat prowadziłoby - bez racjonalnego uzasadnienia - do uchylecia stanu opóźnienia dłużnika, będącego wynikiem niespełnienia świadczenia w pierwotnym terminie.

Jeżeli zatem bardzo skromne możliwości majątkowe pozwanej nie dają w okolicznościach rozpoznawanej sprawy realnego zabezpieczenia faktycznego regulowania zasądzonego świadczenia w ratach zaakceptowanych przez powoda, zaś stosunkowo niska wysokość deklarowanej przez apelującą raty skutkowałaby wydłużeniem okresu spłaty ponad rozsądną miarę z punktu widzenia strony powodowej, to należy się zgodzić ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, iż w rozpoznawanej sprawie wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty nie zasługiwał na uwzględnienie.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanej.

Zważywszy, że w toku postępowania drugoinstancyjnego pozwana korzystała z przyznanej z urzędu pomocy prawnej radcy prawnego D. B. Sąd Okręgowy przyznał i nakazał wypłacić na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 369 zł, obejmującą podatek VAT w wysokości 23% - § 2 pkt. 3, § 6 pkt. 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).